

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1832. 30. Dezbr.

53^{fcha} lappa.

Kapeh; Latweeschu drauga pirmam gaddam ta bilde irr peelikta, fur Pehter-
burgesh leels afmina stabs irr redsams?

Scho brihnum' leelu afmina stabbu, fo juhs Latweeschi te bildê redseet, muhsu
augsti zeenigs Keisers Nikolai schinnê gaddâ sawam mihtam brahtam Aleksan-
dr am tam Pirmam par gohdu Pehterburgâ irr lizzis ustahdiht, kâ 38ta lap-
pina jums to jau stahstija. — Gan daschi Rehnini un Keiseri, kas zittkahrt pahr
juhfu tautu walbija, arri no fiede juhs irr mihslojuschi un zif srehdami pahr
jums gahdajufchi; bet neweens zits lihds schim jums wairak labbu irr darrijs,
ne kâ Aleksanders, jums un juhfu behrneem to brihwestibu dahwinadams un
tahdus taifnus un skaidrus likkumus dohdams. — Usfkattajt nu arri juhs tã,
kâ wiffas Kreewu semmes tautas teescham to darrihs, ar apdohmu un ar sirs-
nigu pateizibu scho Pehterburgesh stabbu, fo juhfu wiffuleelakam labbdarritajam
par gohdu tas irr lizzis ustahdiht, kas taggad pahr jums walda; atsihsteet to
schehligu un kristigu prahru, ar fo Nikolai sawam brahtam Aleksandram pak-
kat dsennahs, sawas neisskaitamas tautas aplaimodams; mihslojeet un zeenijeet
winnu, labbprahrt tam paklausidami un pahr winnu Deewa srehstibu isluhgdami,
fo tas Kungu Kungs teem taifneem waldineekeem irr sohlijs, fazzidams: "Zas
Rehninsch, kas teem nabbageem peetizzigi to teefu ness, ta gohda-krehslis pastah-
wehs muhscham." (Gal. fakk. w. 29, 14.)

• Pahr pehrfona afmineem un zitteem Deewa darbeem gaisã.

Zrefcha dalka.

No wiffseem Deewa darbeem, fo winsch gaisã strahda, pahr zittu ne weenu
zilweki tik tohti irr brihnojufchees, ne kâ pahr teem afmineem, fo Deews brih-
scham no gaisã leel nokrist. Gan jau tee wezzi Keemeri un Greekeri sawas grah-
matãs pahr tahdeem afmineem irr stahstijufchi, bet winni tik dauds no sawas
leekas tizzibas un sawahm zittahm tumfschahm dohmahm scheem stahsteem eejauze,

ka tee gudri pehz tam ilgi ne mas ne gribbeja tizzeht, ka amini teescham jau daschreis no gaisa effoht iskrittuschi. Irr bijuschi arri kauschu dauds, kas fazzija, tas ne mas ne warroht buht. Zif preeksch 40 gaddeem tee gudri un mahziti laudis pasaulê atkal pamasihtim sahze tizzeht, jo no ta laika lihds taggad daschâs semmês leels pulks tahdu amini, ustizzameem zilwekeem redsoht, irr nofrittuschi, tà kâ muhsu deenâs ne weens prahstigs zilweks to wairs ne warr leegt. Schahs pateefas leezibas, kas arri daschâs pussês wehl no swehrinateem teefas-wihreem irr apstiprinahstas, fanahk wiffas schinnôs stahstôs. Pa deenahm gan arri daschreis effoht redsejuschi aminus nokrihtam, johneem no skaidras debbess, johneem no miglaina gaisa; tomehr pahr to zekku, pa kurru tee nonahkuschi, mas sinn stahstih, jo deenas-gaismas deht, kas katru masaku gaismu aisfpihd, neweens zilweks galwu agraki effoht pazehlis us augfchu, ne kâ jau to trohksni dsirdedams. Bet pa wakkareem un naktim effoht redsejuschi itt augstâ gaisâ papreeksch masu spihdehli kustam, kâ krihtamu swaigsni moi kâ gaischu duhmalinu, zittureis atkal gaischas stribpes un schis gaischumiasch ikreis, jo semmak' nolaidees, jo zeetat' effoht sawilzees un par jo leelaku deggofchu kammoku audsis, kas krisdams leesminas, duhmus un dsirksteles isfchahwis, kamehr tuhwal' pee semmes nahzis, ar leelu trohksni effoht sprahdsis un krittis gabbalds, kas daudsreis arri tad wehl bija karsti, kad pehz pahri stundahm tohs no semmes atkal israkke, kur no tahs leelas warras bija eegrimmuschi. Nu tee gudri schohs gabbalus nehme rohka, taustija un skattija, ohde un laifija, berse un kalle, kauseja un sagruhve un fazzija: "jit mas meh's prohtam un sinnam, scheem amini ne irr flah't dselses, swirgdes, mahku un kalku semme, sehwehli un zittas tahdas dalkas, fo wiffas jumis ne warram isteikt." Bet tuhlihn winni arr' eefahze sawâ paschâ starpâ pahr to kildieht, no kurrenes tad schee amini gan nahsoht. Zitti fazzija: "Zee nahsoht no teem ugguns-kalneem, kas ar tik leelu warru no sawas eekschas tohs isfchauj." Zitti atkal scheem atbildeja: "Tâ ne warroht buht; jo kaut gan arri no ugguns-kalneem dauds amini tohp ismesti, tatschu brihscham paschâs tahdâs weetâs amini nokriht, kur pahri simts juhdses apfahrt neweens ugguns-kalns naw, un schee gaisa-aminu dauds zittadi irr, ne kâ tee no ugguns-kalneem un ne kâ wiffi, kas jebkur semmes wirfû un eekschâ atroh-nahs. Zapehz meh's dohmajam, kâ mehnesim laikam arri sawi ugguns-kalni buhschoht, kas wehl ar leelaku spehku sawus fahrnus isfweesch, un ka no turrenes mums schee amini nahsoht." Zitti atkal teize: "Arri tà naw. Redseet! Jt kâ tahm gahju-swaigsnehm pee debbess sawi zekki irr, tà arri daschas swaigsnu-druffkas tur augfchâ liddina, un kad schahs muhsu pasaulêi pahrtuhwu nahk, tad tahs tai peeschaujabs un nokriht semmê." Atkal zitti fazzija: "Gan ne gribbam leegt wifs, ka tik augsti, kur swaigsnes rinku rinkôs eet, arri daschadas leelas un masas druffkas liddina, bet schahs, tahm swaigsnehm tuhwal' ne kâ mums buhdamas, krihtoh't gan kahdai swaigsnei peekristu un ne mas ne nahktu semmê. Pa tam arri tee zilweki, kas pa wakkaru moi pa nakti tahdus aminus eeraudsijuschi krihtam, apleezina, ka winni skaidri effoht redsejuschi, ka no gaisa teem druf-

zinas peeschahwe, un ka tee us tahdu wihsfi auge. Zapeh; meh's dohmajam, ka Deews schohs akminus gaisâ leef fabeest no paschahm druszinahm, kas no semmes brihscham uskahp.“ — Ro schee gudri wihsri mahzija, to muhsu deenâs tee zitti drihs wihsfi peenehime un tik ilgi tizzehs, kamehr atkal zits nahks, kas wehl wairak un wehl skaidraki scho leetu buhs apdohmajis. No winnu wihsffkaidrakahm mahzibahm lai tē arri daschas nahk Larweescheem sinnamas, teem, kas lihds ar Dahwidu mihslo dohmaht: ”Kungs, tu eepreezini manni ar taweem darbeem; es gawilefchu pah'r tawu rohku darrihschanahm. Uk Kungs! jik leeli irr tawi darbi! tawas dohmas irr tohti dsillkas. Weens nejehgga to ne atsihsst un weens gekkis to ne proht.“ (Dahw. ds. 92, 5—7.)

Za arri wihsfi padebbefchi un twaiki, kas! woi redsami woi neredfami augstâ gaisâ schurp un turp welkabs, tikween no uhdens un wihsfada zitta flapjuma pa miglu buhtu kahpuschi us augfchu, tad jau prah'tigs zilweks, kad no ustizzameem laudim dabbu sinnahē, ka brihscham akmini iskrihtohē no gaisa, sawâ sirdi dohmahs: warr buht, ka arri tee no gaisa flapjuma atlez; kad tee masi krihsflini un smiltu graudini, kas lihds ar miglu zehlahs, tur augfchâ saglihsst un par zeetu pihti palidami atkal peeplohkabs. Zo kurfch zilweks wehl ne sinn, ka karrâ wah'tē, kur wihsns ilgi eekschâ, wihsna akmins peeglihsstahs, un ka no pascha tihra uhdens, kad to tahdâ katlâ wahri, kam wahks wirfū, peh; mas deenahm katlam jau peeglihsst un schahs glohtes par zeetu akminu paleek? Woi tad mums pahrgruh'ti buhtu, tizzeh't, ka rapatt arri gaisam sawas glohtes irr, kas brihscham woi wehl glummas no gaisa schaujahs semmē un krihtoh't pa skaidrahm naktim itt kâ swaigsnes spihd, woi zeetaki kohpâ sawillufschees par akminu palidamas nokriht?

Bet neween flapjums no semmes zekahs gaisâ, arri no sawfahm lees'tahm dauds masas dalkas atschkixrah's un dohdahs us augfchu. Luhl'! ikkats swirbuls, kas karstâ wassarâ smiltōs eeperrinajahs, ar spahrnineem puttina; katrs foh's, ko meh's sperram, pihschlu dauds dsenn gaisâ; kad tu ar saweem ratteem woi ah'tri woi pamasihtim braufsi, tad tomehr braufsi tâ, ka putt ween, un kad nu tee kuhleji un kalleji, muhrneeki un zitti ammatneeki sawus darbus strahda, jik dauds un daschads puttekis tad welkabs gaisâ! — Woi warri isfkaitiht, jik puttektu tik tawâ paschâ istabinâ irr? — Aistais' jel skaidrâ deeninâ, kad sawle zaur taweem lohgeem spihd, lohgu flehg'es labbi zeetas, tâ ka sawle zaur schkixrah'm ween eefpihd eekschâ, tad sawles starrōs gan redsefi dauds un daschadus puttektus, kâ tur greefchahs un danzo, brihscham augfchup, brihscham semmjup, bet jik tur wehl buhs tik masini, ko tawas azzis pawissam ne speh; redseht? — Un kautgan ah'râ tahds pars puttekis dauds ne liddinahs, kâ tawâ istabâ, tatschu tur atkal zittads un laikam wehl wairak buhs, ko tawas azzis ne mas ne warr redseht un kas tomehr wehl wairak us augfchu welkabs un ar tee'm krihsflinēem un smiltu graudineem sawaisfahs, kas jau ar miglu tur uskahpe.

Wehl masakas un smalkakas, ne kâ schee gruhflini, tahs druszinas irr, ko ikkats ugguns no tahm leetahm, ko sadegg, norauj un gaisam isdalla. Zo, kautfchu

mehs pahr katru fadefinatu leetu ar taisnibu warram fazzibt, ka ta pawiffam effoht isdelbeta, tatschu schi leeta, ihsti fakfoht, zaur ugguni tif irr isahdehta wiff-smalkafas drufzinâs un tâ isgaisufi. Kad fwezze woi zits ugguns tahdâ weetâ degg, fur faule usfpibd, woi tu tad ne warri redseht, kâ wirf leesmas gais kustahs un fahrigi wiffas tahs drufzinâs usnemn, fo ugguns tam par filtumu un barribu druppina? Schahs druffas, kas mums redsamâs no kweh-lainahm un deggofchahm leetahm uskaph gaisâ, mehâs fauzam duhmus; un ka arri duhmi kuhpoht labbprahc aikal fawelkâhs kohpâ, to katrâ sfurstinâ pee tahm peelippufchahm kwehpehm warram nomannihc, no kurrâhm jau daschreis kahds gabbals itt kâ afmins tawam katlam buhs eekrittis.

Wiffas schahs drufzinâs un schee krihflini, kas woi lihds ar miglu, woi putteklîds, woi duhmîds gaisâ kaph, brihsham no wehja wehl wairak tohp dshiti us augfchu, brihsham no padebbescheem, wiffuwairak no teem, kas pehrkonu atness, zaur tahdu fawadu spehku tohp uswilkei, fo mehâs to welkamû fauzam. Kad nu tur augstâ gaisâ schee puttekli un krihflini greeschahs un welkâhs un kahds sibbentinsch labbu fauju no teem fakause, eededfina un tai arri welkamû spehku eesperr, tad schai deggofchâi pihtei krihtohc, no wiffahm puffedim zitti krihflini wehl peeschaujahs, un tâ ahtrumâ augufi un kuhwal' pee semmes nonahfufi winna daschreis ar leelu trohksni sprahgst un fawus gabbalus iskaisa. — Kristigs zilweks, to redsedams, tohs Deewa rakstus peeminn, kas fakka: "Das Kunga dohs tawai semmei pihschlus un pelnus leetus weetâ, no debbes nonahks tas pahr tew." (5. Mohf. 28, 24.) "Da Kunga sibbeni apgaismo to semmi, tas semmes wirfus reds un drebb. Tahs debbesis stahsta winna taisnibu un wiffi laudis ranga winna gohdu." (Dahw. ds. 97, 4. 6.)

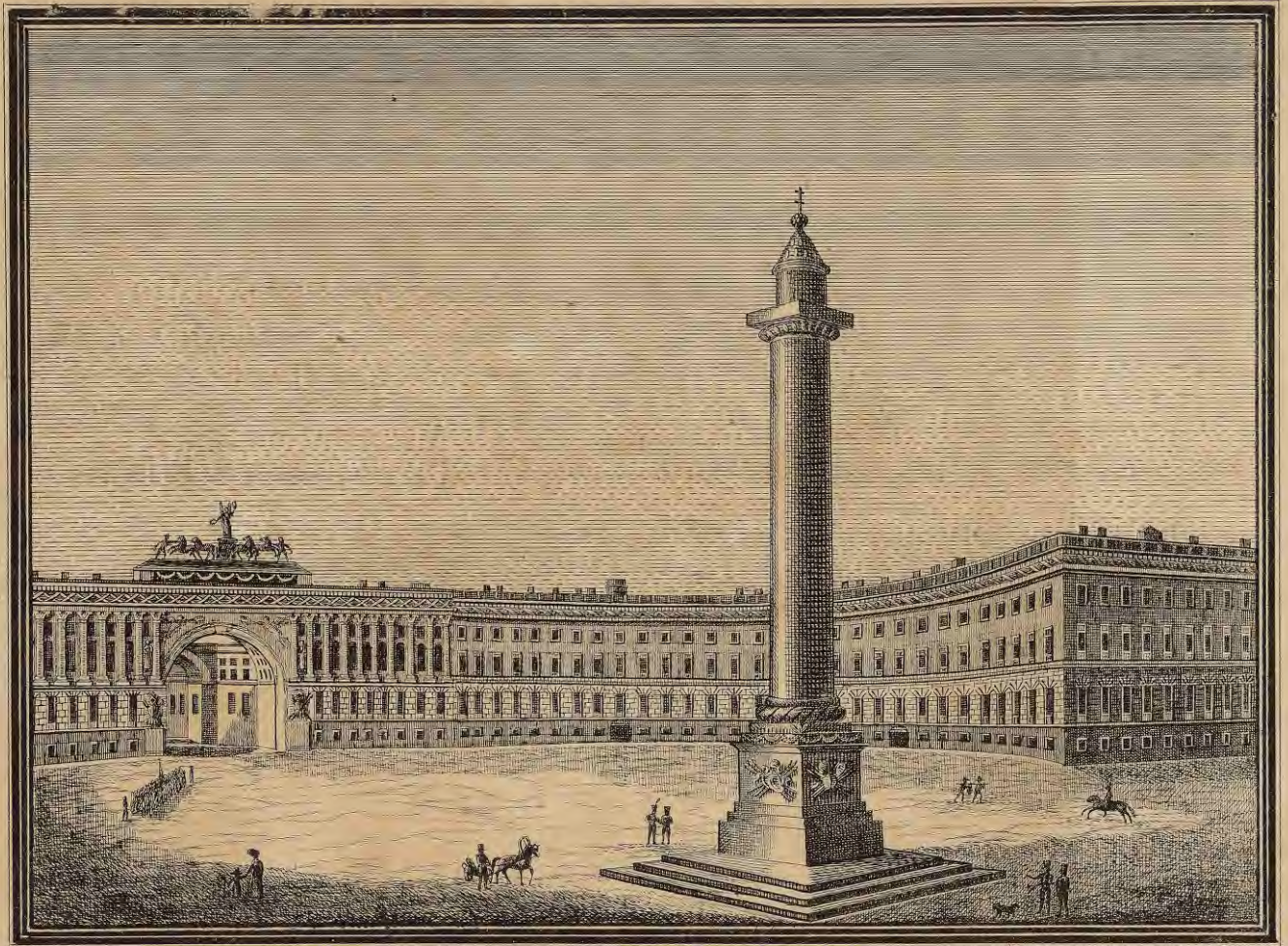
• Kahda ta draudsiba ar launeem zilwekeem un kahda ta ar labbeem?

Itt kâ ehna rihta agrumâ
Ir ta draudsiba ar launeem:
Stund' us stundu ta eet masumâ.
Det ta draudsiba ar labbeem
Peeaug itt kâ ehna wakkarâ,
Kamehr dshwes-faule noreet'.

P—n.

38tas mihklas usminna: Rappu razzejs.

Brihw drikkcht. No juhrmas-gubernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napierfky.

Vermeulen del. H. v. d. Meer sculp.

*Alexandra stads, Aleksandrovam tom. Pirmam
par goticu, Seltterburgä.*

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0310032022